

פ ר ט י כ ל מ.ט.ג/35

מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה ביום
שלישי, י"ט אדר ב' תשי"א (27.3.1951)
בשעה 8.30

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת

ג ר כ ח ו:

חברי הועדה:

- י. הררי - היו"ר
- ס. ארגוב
- פ. אילנית
- ס. בן-עמי
- ה. ברנר
- ד. בר-דב-האי
- י. ברץ
- י. בדר
- א. ג'דגורה
- צ. יהודה
- י. כסה
- ע. מיטון
- ח. כהן-סגורי
- ש. פרסיץ
- ס. נורוק
- א. דזיאל-נאור
- ח. רובין
- א. ציזלינג
- א. תבורי
- ז. גלוסקא (בזכות דעה מייעצת)

מוזמנים:

- ח. צרוק - המשנה ליועץ המשפטי
- י. קרן-צבי - מטעם משרד המשפטים
- פרופ. שקי -
- ה. קוק
- ע. ז'בוטינסקי
- ח. ליאור - מזכיר יו"ר הכנסת
- א. צידון - סגן מזכיר הכנסת.

סדר-היום:

1. הקצנת זמן לדיון על הודעת שר החוץ בענין גרמניה.
2. יום סדר הגטאות וזכרון השואה.
3. שאלת חברותם של חברי הכנסת ע. ז'בוטינסקי וה. קוק.
4. שאלת השכר של חברי הכנסת.
5. סכתבו של סגן יו"ר הכנסת נ. ניר

1. הקצבת זמן לדיון על הודעת שר החוץ בענין גרמניה:

ד. ארגוב: אני מציע להקציב לדיון 3 שעות.

י. בדר: אני מציע 3 שעות ונוסף לזה נאומי של שר החוץ.

א. ציזלינג: אני מציע למסור ליו"ר הכנסת לקבוע את הזמן.

ה ו ח ל ט

להקציב לדיון שלוש שעות,
סלבד תשובתו של שר החוץ.

2. הצעות לסדר-היום:

י. בדר: אני מציע להעמיד בסדר-יום של הועדה את שאלת חובתם של חברי הכנסת לקבל את משכורתם.

היו"ר י. הררי: התחלנו בדיון בסעיפים ו' וז' של סדר-היום, - עניני שכר חברי הכנסת - ואני מציע לשלב את הצעתך בדיון על הסעיפים האלה. אני מציע להקדים את הדיון בסעיפים אלה, משום שמצד הפזונרות פנו אלינו בבקשה לסיים את הדיון לפני ה-1 לאפריל.

3. יום מרד הגטאות וזכרון השואה:

ס. נורוק: ועדת המסנה מציע להביא בפני הכנסת את ההצעה דלקסן: הכנסת הראשונה מכריזה וקובעת את יום כ"ז בחודש ניסן בכל שנה, כיום השואה ומרד הגטאות יום זכרון-עולם לבית-ישראל.

היו"ר י. הררי: ומה יקרה אם יום זה יפול בשבת?

ס. נורוק: אזי יהיה נדחה, כמו כל תענית ציבור.

א. רוזיאל-נאור: כאשר ועדת הכנסת סיכמה את דיוניה בשאלה זו, היא החליטה שערב ראש חודש ניסן בכלל כזה. בוועדת המסנה אמרו לי שלא הבינותי כראוי את החלטת הועדה. הייתי מבקשת להצביע את זה מחדש, מכיון שערב ראש חודש ניסן הוא יום יותר מתאים.

היו"ר י. הררי: ההחלטה, עד כמה שהבינותי, היא כפי שאת אסרת, שערב ראש חודש ניסן בכלל בתוך זה. אין זאת אסרת שיש לקבוע את היום בערב ראש חודש ניסן.

א. רוזיאל-נאור: ערב ראש חודש ניסן מקובל כיום עליה לקבד אבות. אני מבקשת להעמיד את הצעתי להצבעה.

ה צ ב ע ה

בעד ערב ראש חודש ניסן - 5 קולות
בעד כ"ז ניסן - 5 קולות.

הצעת חברת הכנסת א. רוזיאל-נאור נדחתה.

א. ציזלינג:
אני לא הייתי בעד ערב ראש חודש ניסן. אני הצעתי את השבוע הראשון בניסן והצעתי לא נתקבלה. לפני שהצענו את כ"ז בניסן, נבחן היום הזה עם חברים סאנשי סרד ורשא. זהו גם כן אחד הניסים הקשורים בסרד הגטו וכחיסולו. לכן, לא חשבתי שנכון יהיה, אם אנחנו כועדה, נעשה מזה ענין של הצבעות. כל המטרה היתה שזה לא יהיה ענין של הצבעות. אם יש מערערים על היום הזה היה ברצוני, לפחות, לנסק את דעתי.

היו חילוקי דעות יותר מרחיקי לכת: היתה הצעה שזה יהיה ביום מסרד ובעתה חמאם בערב פסח. לכסוף מקחם נתקבלה ההצעה של כ"ז בניסן.

ה צ ב ע ה

בעד ערב ראש חודש ניסן - 3
בעד כ"ז בניסן - 8

ה ו ח ל ט

"הכנסת הראשונה סכריזה וקובעת את יום כ"ז בחודש ניסן בכל שנה כיום השואה ומרד הגטאות יום זכרון עולם לבית-ישראל".

ע. ז'בוטינסקי:
הייתי מבקש שהועדה תסיים היום את הדיון במסגרת של חבר הכנסת קוק ומצבי אני. אין אנו מיוצגים בוועדות ואין אנו מגיעים לרשות הדיבור, בשעה שמתנהלים ויכוחים סיעתיים. על-כן אני מבקש מאח ועדת הכנסת לסיים את הדיון בענייננו עוד היום, כי לא תתכן בליטת פה כזו של שני חברי הכנסת.

הי"ר י. הררי:
הועדה לא החליטה לרחות שום דבר. הדבר היחיד שהועדה החליטה-זה, לשמוע דעת מומחים למשפט. היה ברור שאי-אפשר יהיה לשמוע היום את דעתם של המומחים, שצריך היה לקבוע טי הם בתתייצעות עם הנשיאות, והם היו צריכים לשבת ולבדוק את החומר. הזמן הקרוב ביותר, לשמיעת דעתם, יכול להיות יום ג' הבא.

שנית, אתה אומר שכולמים את הפה. איני יודע מה תהיה החלטת הועדה, אבל עליכם לקחת בחשבון שהחלטתה יכולה להיות כזו, בקובעת שאין אתם חברי כנסת, והנכם מחוץ לה.

ע. ז'בוטינסקי:
רק אני עלול להיות מחוץ לכנסת, כי במידה שידוע לי לא הוגש כל מכתב התפטרות של חבר הכנסת קוק.

הי"ר י. הררי:
שאלתי את חבר הכנסת ברד והוא אמר לי שגורל שניכם שווה, לאחר שהוא סחזיק במכתב דומה, בחתימתו של חבר הכנסת קוק. אני אשתדל לעשות הכל, כדי שהמומחים המשפטיים ישמעו בשבוע הבא.

ה. טוק:
בנדאי זכור לכם, שבשבוע החולף, נתקבלה ההחלטה על שמיעת דעת המומחים באמאמא ברוב של קול אחד, והיה לי רושם ברור, שהכונה היא לשמוע במקום את היועץ המשפטי. אני הייתי מציע לוועדה לדון בדבר הזה היום, ואם יש צורך פורמלי להצביע מחדש אם יש לשמוע את דעתם של המומחים או לאו - אפשר לעשות זאת.

הי"ר י. הררי:
ההחלטה שנתקבלה אז היתה: "ועדת הכנסת מחליטה לשמוע את חוות דעתם של מספר אנשי משפט מובהקים (אשר יקבעו על-ידי יושב-ראש וועדת הכנסת לאחר התייעצות עם נשיאות הכנסת) בשאלת תוקפם המשפטי של מכתבי ההתפטרות של חברי הכנסת ז'בוטינסקי וקוק. מבלי לקשור את עצמה מראש לחוות דעתם של אנשי המשפט הנ"ל, מחליטה ועדת הכנסת לדחות את החלטתה על מכתבי ההתפטרות של חברי הכנסת

י. בדר:
כדי למנוע אי-הבנה, אני מוסר/ ליושב-ראש הועדה גם את מכתבו של חבר הכנסת קוק.

ה. קוק:
חושבני שהועדה תנהג ביתר הגינות אם תחליט שעלינו להתפטר מהכנסת, מאשר אם היא עושה, בשעה שהיא מושכת את הענין. בהתנהגותכם זו, הנכם פוגעים בסעמדם של חברי הכנסת.

י. כסה:
בשבוע שעבר התנגדתי להחלטה שנתקבלה. התנגדתי לה, אך לא העליתי על דעתי שהדבר הזה ישמש גורם לדחיות נוספות. לדעתי אין לדחות יותר את ההחלטה ודרישתם של שני החברים לקבל החלטה היום - היא מוצדקת בהחלט. אני מציע שלאחר שנקפוד את הדיון בשאלת שכר חברי הכנסת - נחזור לענין זה.

4. שאלת השכר של חברי הכנסת:

היו"ר י. הררי:
אנו דנו בענינים הבאים הקשורים בשכרם של חברי הכנסת: קופה, תשלום למשפחת טביב הסנוח, בטוח, תוספת ליו"ר וסגני יו"ר הכנסת, תוספת ליו"ר הועדות, תוספת לאנשי ירושלים על-ידי שני הטבלא, וכן עלינו להחליט בענין 5 הלירות שהורדו משכרנו בזמנו.

אני מציע עתה להצטמצם בשאלת ה-5 לירות, כי אנו עומדים עתה לפני סיום השנה התקציבית ויש להחליט בשאלה זו. כן אני מציע להצטמצם בנושא/ הבא/:

א. בהצעה שנעשה את החישובים אחרת, כך שחברי הכנסת יקבלו 30 לירות להוצאות ו-20 לירות לאש"ל, במקום 30 לאש"ל ו-20 לירות להוצאות.

ע. סימון:
אם כי הצעה זו אינה פוגעת באוצר ואינה סגדילה את ההוצאות - לדעתי עלולים חילופים אלה לפתוח דלת לתוספת משכורת, לאלה שדרשו אותה.

ה. רובין:
עלי לציין כי החלטתי, בכל ענין של שכר, לתמוך בתביעה הנמוכה ביותר, מכיון שאינני רוצה להשאיר את המוגזפולין לאחד מחברי הכנסת להיות הלוחם על הצבע.

היו"ר י. הררי:
אנסה להסביר בקצור את הבעיה השניה. בזמנו, קבענו שכרם של חברי הכנסת הוא -75 לירות. קבענו גם שאין חבר הכנסת רשאי שלא לקבל את משכורתו. קבענו את הסכום הזה, בהתחשב עם ירידת המחירים שמהיה בעתיד. אחר-כך, כאשר החל הויכוח על הורדת תוספת היוקר והופחתה תוספת היוקר ב-2 לירות, הופחת שכרנו ב-2 לירות וחצי ואחר-כך שוב כסכום דומה, ז.א. ב-5 לירות. מבחינה משפטית אין הדבר הזה חוקי, כי החוק קובע שהשכר הוא 75 לירות, ואם רוצים לשנות את השכר - יש לעשות זאת על-ידי תיקון לחוק. כל מי שאינו מקבל את השכר המלא מפר את החוק. כל ההורדה היא מתוספת היוקר ולחברי הכנסת לא נקבעה כל תוספת יוקר. יתר-על-כן, כאשר הצבענו על השכר, לא נתקבלה הצעת שכר חברי הכנסת יהיה צמוד לאינדקס, ונקבע שכר קבוע. ועוד: לפי חוק קרן פקדון והוזלה מחזירים את הסכומים שהורדו מתוספת היוקר. אני הבינותי, שהצעתו של חבר הכנסת בדר היתה, ליישר את העוול החוקי ולהחזיר עתה את הסכומים שבזמנו ניכו.

י. בדר:
זו הצעתי, אך חושבני/ שעלינו לשמור על החוק, אשר בחכמה רבה קבע שחובה לקבל משכורת. חובה זו מה פרושה? - אשמח מאוד למנוע ג' סטות של אנשים עשירים מלוטר "אני איני מקבל משכורת - אני משרת את העם הינם"; מצד שני, הכוונה היא מביעה של ירידה/ או עליה משכורת, אם זה מצד אדם עשיר או אם זה חבר קבוץ, שיאמר שאין לו צורך בכסף ולכן הוא לוקח רק חלק מן הכסף וכו'. דבר זה עלול לפגוע בשווי הזכויות של חברי הכנסת בענין המשכורת. לפי החוק הזה חייב כל חבר

י. בדר:

לקבל את מסכורתו, ואין הוא רשאי לקבל מסכורת במקום אחר. אם אחד מחברי הכנסת עושה כזאת, הרי הוא פוגע בחוק לפי סעיף מסוים של החוק הוא עלול לעמוד לדיון. אם ישנם שלשה חברים עושים את זאת יחד על ידי החלטה משותפת - הרי זה קשר פלילי. ועכשיו, עלי לומר, בתור יוריסט, שהחלטה שנתקבלה, לא לקבל מסכורת, היא קשר. לחברי הכנסת ישנן דרכים שונות להביע את דעתם זו. ישנה אפשרות לעמוד על כך שנוריד את המסכורת ב-70 ל"י - כל זמן שחבר כנסת כזה נמצא במיעוט, זה דבר יפה מאוד או, אם יש לו אומץ לב הוא יכול לומר שבשעה שמפחיתים את תוספת היוקר של הפועלים - יש להוריד גם את שלנו, אבל על כל פנים יש לשמור על החוק. לכן, מתוך ידיעה שיאמרו עלי שאני דורך אחרי כסף. מתוך ידיעה שחברת הכנסת סימון תוכל לדבר שנית על צנע ומתוך בטחון שאני אחד מאלה השומרים באמת על הצנע - וחושבני שבמסכורת חברי הכנסת, שהיא כמסכורת עובדי המדינה מדרגה ט', אנו שומרים כלנו על הצנע - ומתוך כל אלה, יש לי אומץ הלב לומר שיש לשמור על החוק. כנראה שדרוש לזה קצת אומץ לב. על הוועדה להחליט היום שעלינו לשמור על החוק.

ע. סימון:

לא הבינותי כל כך את דבריו של חבר הכנסת בדר. אשר לעצם העניין - עלי לומר לכם בגלוי, שאני לא אקיים את החוק. כל חלקי הציבור אשמים באינפלציה המשתוללת עתה ועל חברי הכנסת לעמוד בפרץ זה. איש לא יכריח אותי לקיים את החוק הזה.

א. ציזלינג:

אין לי כל רגישות לדיונים על עניני מסכורת. ברצוני לומר לחברת הכנסת עדה סימון: אין צנע בעמדתך. תטלחי לי - אך אני מרשה לי בפעם הראשונה להגיד לך זאת; אינך חיה חיים יותר קשים מאחרים, אלא את עושה זאת על חשבון אחר, על חשבון מוסדות, על חשבון הציבור ועל חשבון עבודה שאת עושה אותה. אני מרשה לעצמי לומר זאת מפני שאני מבקש לחדול מזה פעם ולתמיד. אני מסכים לכך שהדבר מקבל צורה לא יפה ושכל הוויכוח הזה אינו לרצון - צידקות של עסקי מסכורת שאינה נובעת ממהות ציבורית. לכן, אינני מדבר על חברי בקיבוץ.

אנחנו הצענו מסכורת שתהיה צמודה למסכורת של עובדי הממשלה וחברי הממשלה - אך יותר נמוכה משלהם. לא ראיתי אותך, חברת הכנסת עדה סימון, מקדשת מלחמה על מסכורתם של חברי הממשלה. לא ראיתי כיצד את מתנגדת למסכורת השופטים, בשעה שדנו עליה. אני מסכים שתהיה דרגת מסכורת אחידה של חברי הכנסת ושלא נצטרך לדון עליה אף פעם; שהמסכורת תהיה צמודה לאינדקס ושחברי הכנסת לא יצטרכו לעמוד תמיד תחת ביקורת של סוסר, שהוא איננו נכון ומזויף.

אשר לחובה לקבל מסכורת - זוהי זכותו של חבר הכנסת לעשות במסכורתו את אשר הוא רוצה; גזברות הכנסת אינה רשאית להשאיר בקופתה כסף - יש בנק שהממשלה עובדת אתו וגזברות הכנסת צריכה להעביר לאותו בנק את הכסף לזכותו של אותו חבר אשר איננו רוצה לקבלו. אינני יודע איזו זכות יש לחבר כנסת לא לקיים את החוק. זהו ענין דמוקרטי שלוחמים עליו בכל העולם, כדי שלא יוכל להבחר אדם המציג את עצמו כבעל-אפשרויות שאין לו צורך במסכורת. דבר זה יכול להעשות על-ידי אדם עשיר, או על-ידי קיבוץ הלוקח על עצמו את האחריות, ואם נלך בדרך זו הקפיטליסט יקח על עצמו את הזכות לייצג את העם מפני שאין הוא זקוק למסכורת. זוהי תפיסה של דמוקרטיה מסולפת חסרת יסוד וחסרת טעם וכל עובד בעל הכרה וכל אדם דמוקרטי חייב ללחם בעד זה. על כל פנים, מי נתן למישהו הרשות להפך החוק? אינני מעונין להפוך את חברת הכנסת עדה סימון כקדושה שיתבעו אותה למשפט. אין כל צורך שיתבעו אותה לדיון, ושבראש כל חוצות תעמוד הדמוגוגיה. חבר כנסת יכול לעמוד למשפט עבור מה שמגיע לו.

אני מבקש לתת הודאות לגזברות הכנסת להעביר לחשבוננו של כל חבר המגיע לו.

אני מציע להפסיק את הדיון, כי הדעות ידועות לכלם. אני מציע להצביע.

היו"ר י. הררי:

ע. מימון:
אשר למשכורתם של השופטים - ידועה דעתי. דוטני, שכלם יודעים שדעתי היא, שהפרופסור באוניברסיטה והשמש צריכים לקבל אותה המשכורת.

היו"ר י. הררי:
ישנה הצעה לשנות את ההחלטה שנתקבלה, על הורדת סכום כסף, ולהחליט על החזרת הסכומים שנוכח.

ס. מרגוב:
משכורת חברי הכנסת אינה קשורה לאינדקס לא בעליה ולא בירידה.

ה. רובין:
אני מציע להחליט, שבהתחשב עם כך שעל פי חוק שכר חברי הכנסת אין עליה ואין ירידה בהתאם לאינדקס - יסודר חשבון חברי הכנסת.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת ח. רובין - 12
נגד - 2 (חברי הכנסת ע. מימון וח. רובין)

ה ו ח ל ט

א. להעמיד את סכום ההוצאות המשתלמות לחברי הכנסת על - 30 ל"י במקום - 20 ל"י ולהקטין את סכום האש"ל ב-10 ל"י.

ב. נשים לב לכך שבחוק שכר חברי הכנסת נקבע שכרם של חברי הכנסת ללא קשר לאינדקס, יש לסדר את חשבונם לפי זה.

א. ציזלינג:
אני מציע לקבל החלטה האומרת: "הגזברות מעבירה לחשבון חברי הכנסת את המשכורת".

היו"ר י. הררי:
הצעתי היא, שעל יתר הדברים נדון כאשר נגיע לסעיפים ו' וז' כי אין הם קשורים עם סיום שנת התקציב.

ס. מרגוב:
אני מציע להשאיר את הנוסחה כפי שהיא ולא לעורר כל בעיה. בחוק כתוב "חובה" ואם אני רוצה להתנהג אחרת - אין זה עסקו של אף אחד. אני שולל בכלל את כל הוויכוח שהתנהל פה. אם חברת הכנסת עדה מימון אינה רוצה לקבל את משכורתה - היא לא תקבל אותה ואין איש רשאי להתערב בזה. (א. מרגוב: הדבר נוגע לוועדת הכנסת) אין איש צריך לשמור עלי על קיום החוק - לא אתה ולא אני. אם אני מקבל משכורת משני מוסדות - תוכל להגיש עלי תלונה. אני שולל את הוויכוח הזה, המתעורר כדי פעם בפעם. לכל אדם, ולחברת הכנסת עדה מימון, יש פרינציפלים משלו. האחד חושב זאת לכבוד, והשני - להיפך. זהו עסקו הפרטי של כל אדם ואדם.

ג. יהודה:

ברצוני למסור לכם אינפורמציה קצרה שתחסוך לכם וויכוחים. מבחינה חוקית מתנהגת חברת הכנסת עדה סימון בסדר גמור כי היא חותמת על כל הסכום. אני מציע להפסיק את הוויכוח על ענין זה, שאינו נוגע לאיש, ולהצביע.

ח. רובין:

בסדה שאני יודע יש חוק והחוק קובע שחברי הכנסת חייבים לקבל את משכורתם - כך כתוב בחוק. מבחינת התנהגותם של חברי הכנסת, ועדת הכנסת היא המסונה על ביצוע החוק. אדם שאינו מקבל את משכורתו, יש בו אותו הפגם שיש באדם המקבל משכורת ממקורות אחרים. אין הבדל בין שני הדברים האלה, לא מבחינה מוסרית ולא מבחינה חוקית. אני, בתור אחד מ-120 חברי הכנסת, איני מוכן לסבול שחבר כנסת אחד או שניים, יפגינו נגדי כל הזמן שאני מקבל משכורת יותר מדי גבוהה ושאיני חי חיים יותר מדי מפוארים. אינני יכול להסכים בשום פנים ואופן, שמישהו יעיז להטיל בי פגם מוסרי שאני בזבזן.

הצעתי הפורמלית, שוועדת הכנסת, המסונה על התנהגות חברי הכנסת, תודיע לחברי הכנסת שעליהם לקבל את משכורתם ואם הדבר לא יקרים - אני מציע להכנס לדיון על התנהגותם של אותם מחברי הכנסת המפירים את החוק. אינני מוכן לסבול שיטילו פגם מוסרי ללא הצדקה.

הי"ר י. הררי:

בזמנו נתקבל כלל, שהוא חשוב מאוד לבניין החיים הדמוקרטיים, שגם אנשים, שאין להם האמצעים, ואין להם רכוש, ולא קבלו ירושות, יוכלו להיות גם כן חברי כנסת. זהו אחד הכללים הראשונים להבטחת שוויון זיך אלה שיש להם כשרונות ואין להם אמצעים - המוכנים להיות חברי כנסת ואין להם אמצעים - ובין בעלי האמצעים. הכלל הזה אומר, שחבר כנסת חייב לקבל את משכורתו, כי אחרת, יכולה להיות סיעה שלמה שתודיע שהיא מוכנה לשרת בכנסת בלי לקבל שכר והבוחר יגיד, שאלה הם אנשים הגונים ויבחר בהם, ולכנסת יכנסו 120 חברים מאותה סיעה, שכולם לא יקבלו שכר. כל חבר כנסת חייב לקבל את משכורתו כדי שלא יהיה לו יתרון מבחינה כספית על האחרים. זכור לי, שבמשך תקופה ארוכה, לא רצה ראש פירית תל-אביב מר רוקח, לקבל משכורת והיתה התמרמרות גדולה בענין זה, כי אמרו שמכיון שיש לו אפשרות לחיות בלי המשכורת מן העירייה, יבחרו בו לראש העירייה. אמרו, שכספו אינו יתרון, אלא רק כשרונותיו. סיעתנו אז התנגדה מאוד לענין זה, וקבעו אז, שכראש עירייה הוא חייב לקבל משכורת.

זהו הכלל שהכנסת הריבונית קבעה, ואם את בוחרת להפך את ההחלטה של הכנסת - הרבה אנשים החליטו להפך חוקים. את רוצה שיוותרו לך - אבל את חייבת לנהוג לפי הכלל. אני למשל, איני מסכים לשלם 80% מס הכנסה, אך אני משלם מפני שהכנסת הריבונית הזו החליטה כך; אני משלם, מפני שאני מקבל את החוקים של הכנסת הזו. מבחינת החוק - אין מה לשנות. מבחינת הגזברות - הגזברות אינה רשאית להוריד מסך גרוש אחד ואם את מוצאת לך אמצעים אחרים ומחזירה את הכסף הרי זה בניגוד לכללי הדמוקרטיה ואין זה הובן שבניגוד להחלטת הכנסת תעשי זאת. את בודאי תמשיכי לעשות זאת - אך מכיון שדברים בענין זה מצאתי לי לחובה להביע את דעתי בענין.

י. ברך:

חושבני, שכל אחד יכול לפגוע בחוק - אדם הוא בשר ודם. אך דבר שונה הוא, אם מישהו מרים על נס שהוא בכוונה תחילה פוגע בחוק והוא גאה על כך.

אשר למשכורת - אין לי מה להוסיף לדברי חבר הכנסת הררי. אתן רק שתי דוגמאות: בזמנו, שאלתי מדוע לא מופיעה משכורת הנשיא בחוק התקציב. שר האוצר ענה לי על כך שד"ר ויצמן הוא איש אמיד ואינו רוצה במשכורת מקופת המדינה. אמרתי אז שזוהי ז'סטו יפה מאוד, אבל יכול גם לקרות שיבחר אדם שאינו אמיד (הי"ר י. הררי): הדבר עלול להביא לידי כך שיבחר אדם אמיד, כדי לחסוך כסף למדינה). לפי הצעתי קבעו אז משכורת לנשיא בתקציב. חבר הכנסת הררי נתן כבר דוגמה של סיעה שיכולה להיות מוכנה לשאת בהוצאות החברים כדי שייבחרו. דבר זה יביא לידי כך שיבחרו רק אנשים מסוג ידוע ממשפטא ושנית זה פוגע בעיקרי הדמוקרטיה. במקרה כזה על הגזברות לעשות את אותו הדבר שעושה כל דייר אשר בעל-הבית שלו אינו רוצה לקבל שכר-דירה - הוא שולח את הכסף על חשבוננו לבנק.

ע. מימון:

אני רוצה להפך לזות שפתיים ולומר, ליד השלחן הזה, שאין לי ירושה ולא תמיכה ואינני מקבלת

גרוש מאיש בעולם.

שנית, ישנם אנשים שיש להם סייגים, אני אדם כזה, המוסיפה לעצמה כמה וכמה סייגים יותר מאשר יש לאחרים. כל אחד נוהג לפי מצפונו הוא. אינני יודעת מי פרסם את הידיעה שאינני מקבלת משכורת שלמה - אתם מפרסמים זאת ולא אני. שנתיים ימים לא קבלתי את משכורתי השלמה ולא דברתי על כך. לא ידעתי כלל, שעל-ידי כך שני יכולה להבטיח לי זכות באיירה. מעולם לא עברתי על החוק וגם בענין זה לא עשיתי כן, אלא הודעתי שאת ההפרש במשכורת אני מעבירה לאוצר. האם סותר לי לקחת את הכסף ולהעבירו למוסד אחר? אך אינני רוצה להיות פילנטרופית וכל חודש מעבירים את ההפרש שנשאר במשכורתי לאוצר.

א. רוזיאל-נאור:

אני חושבת, שבכל זאת, נוסף לכל זאת קיימת סיעה אצפת אחת, שאני מרשה לעצמי לקרוא אותה "סיעת בני יהונדב בני רשב". הרכבים היו אנשים שמאסו בחברה ובמנהגיה וקָעו לעצמם שיטת חיים קיצונית, שהתה קדושה בעיניהם והם חיו על-פיה; הם לא בנו בתים, הם הלכו יחפים, לא חרשו את האדמה וכו' וכו'. אם יש בארץ אנשים כאלה, הרוצים לעשות על עצמם איזה מעטה מסוים, זה נובע מערכוב התחומים בין השקפותיו ודעותיו של הפרט ובין מה שנוגע לחיי המשפחה הציבור. אחת הדוגמאות השליליות זוהי שאלת קבלת המשכורת. החוק קבע שיש לקיים אותו ואם חברת הכנסת מימון מכריזה שלא הפרה חוק - יש להצטרף מאוד על כך, מפני שהיו חוקים שהיה צריך להפך לפני קום המדינה - אך זה עסקה הפרטי. בדיוק, כשם שזה עסקה הפרטי מה היא עושה עם משכורתה לאחר שהיא לוקחת אותה.

כאשר רק מעלים את המלה משכורת - את מגיבה בלי הפסק מרגע שאת רואה אותה בדפוס ובכתב ואת יחצות מצב-רוח והלך-רוח והלך-נפש ועוד הרבה מאוד ביטויים כאלה. את עושה מזה בעיה, אך את רוצה לעשות זאת באופן כזה שיגידו שאינך עושה כך. אם את עושה מזה בעיה - יש לדון עליה; אם אינך עושה מזה בעיה אל תצרי טביב זה את כל המבוכה הזו.

כל אדם נוהג כפי שהוא רוצה - וזה עסקו הפרטי. יחד עם זאת, את החוק יש לכבד. אני תמיד מכבדת את החוק ואם לא כבדתי אותו, זה היה החוק שלא היה עברי ואני מתגאה בכך. לכן, אתסוך בהצעתו של חבר הכנסת בשר שהמשכורת תשלח לבנק, מהגזברות, שפי שיקבע.

היו"ר י. הררי:

לפי עניות דעתי אין צורך בשום החלטה מיוחדת, שאין משנים את החוק, שהוא ברור לגמרי. אם יתברר שהגזברות לא נהגה לפי החוק - נסביר לה שעליה לנהוג לפי החוק. ישנה הצעה של חבר הכנסת בדר וישנו נסוח של חבר הכנסת ציזלינג, כי גזברות הכנסת תעביר סכומים המגיעים למברי הכנסת, אשר לא נתקבלו על-ידם בזמן, לזכותם בבנק. אני סבור שהחוק ברוב לגמרי והגזברות אינה רשאית לעשות כבשלה בחוק.

א. ציזלינג:

אני מציע שיושב-ראש הוועדה יבדוק את הדבר ויודיע על כך אכס-אופיציו.

היו"ר י. הררי:

אין אנו דנים עתה ביתר הבעיות בקשר לשכר, וההחלטות שקבלנו ביחס להוצאות ואש"ל, מחולנה

סה-1 למרץ.

ה ו ח ל ט

תוקף ההחלטה ביחס לשינוי תשלומי ההוצאות והאש"ל הוא מיום 1 למרץ 1951.

5. שאלת חברותם של חברי הכנסת ע. ז'בוטינסקי ויה. קוק:

י. כסה:
אני מציע לשנות את ההחלטה שנתקבלה בישיבה שעברה. לו ידעתי שבשבוע הבא נשמע את היועצים המשפטיים - הייתי מסכים לדחיה של שבוע ימים.

י. בדר:
סיד לאחר הישיבה הקודמת דברתי עם היושב-ראש על דבר היועצים המשפטיים והתעתי לו מספר אנשים - הדבר לא נעשה. אינני חושב, שמסוים שלא הוציאו לפועל את החלטת הוועדה יש לבטלה. אני מבקש את חבר הכנסת כסה לתת לנו את ההזדמנות לשמוע את חוות דעתם של המומחים. אני מציע לבקש מאת היושב-ראש שיפנה את המסמכים הדרושים כדי שהמומחים ישמעו בשבוע הבא.

ה ח ל ט

שלא לשנות את ההחלטה שנתקבלה בישיבה הקודמת.

הינ'ר י. הררי:
אני חוזר על דברי הקודמים, שאני מעשה כמיטב יכולתי כדי שהמסמכים יושמרו לישיבה הבאה ויביעו את דעתם בשאלה זו.

ה. קוק:
הוגש ליושב-ראש מסמך בחתימתי, וחושבני שמחובתי לערער על כך.

הינ'ר י. הררי:
אין דנים עתה עליו.

ה. קוק:
מסמך זה אינו יכול להמסר עתה כאן, מכיון שהוא נכתב ב-29 לדצמבר 1949 והוא היה סיוע לוועדת הבחירות של הממשלה האספה המכוננת.

6. מסגור של סגן יושב-ראש הכנסת ג. ניר:

ג. ניר - סגן יושב-ראש הכנסת: לפני שבועיים, ביום שני בערב, היה דיון בכנסת על התיקון לחוק שירות הבטחון - בנוגע לגיוס הנשים. נרשמו לדיון זה 24 נואמים ואני הודעתי לכנסת של-מחרת היום תקבע ועדת הכנסת את מספר השעות שיוקצבו לדיון זה, וכינתיים יוסל בדיון. ראש הממשלה התחיל לדבר בשעה 20.07 ונמר בשעה 21.03. אחדיו דבר שר הסעד בסך חצי שעה. לאחר דבריו של שר הסעד, נרשמה שרת העבודה לרשות הדיבור - היא היתה מספר 39. בשעה 21.45 הודיע לי שר רוזטי שסממא"י מבקשים ~~לממשלה~~ שרת העבודה לדבר. אחי שר הסעד דבר חבר הכנסת בן-אהרון ובשעה 21.53 עמדתי לנעול את הישיבה, כי ישנה החלטה שיש לנעול את הישיבות הכנסת ביום שני בשעה 22.00. לכך אמרה לי שרת העבודה "בן-אהרון יכול לדבר 40 רגע ואני אינני יכולה לדבר"? לאחר שסגרת את הישיבה נגשה שרת העבודה אלי ואמרה "אתה נהגת באופן מפלגתי מובהק". אניתי לה - "אני נוהג בדיוק כפי שנהגתי במשך שנתיים". ולזה אמר שר התחבורה דב יוסף אלי "אתה נהגת באופן בלתי הגון ואני עניתי "שתוק". ועל כך שמעתי את השר יוסף אומר "ימים רבים לא תשב כאן".

יש לנו ועדת פירושים אשר אליה אפשר לפנות בערעורים על התנהגות היושב-ראש בענינים מפורצוראליים. בשאלה זו אפשר היה לפנות לוועדת הפירושים והשר לא צריך היה לאמור את אשר אמר, במיוחד כאשר היציע היה עוד מלא קהל.

היו"ר י. הררי: דומני, שהדיון הזה צריך להיות בנוכחות שני השרים. כפי שאני מבין, אתה מבקש מאתנו לפטוק אם התנגדותך היתה כשורה ואם התנהגות שני השרים היתה נכונה.

ס. בן-עמי: משעה שהבעיה הזאת עומדת על סדר-היום של הועדה, פירושו של דבר שקיים צל של חשד מאי-הגינות והתנהגות בחוסר אובייקטיביות מצד יושב-ראש הכנסת. במדה שהדבר נוגע להתנהגותם של האחרים - אין אנו דנים שם. הבעיה הטכנית היא, אם בשעה 10 היתה לו זכות לתת רשות הדיבור או לא. דהיינו, זוהי שאלה של הטכניקה של הנהלת הישיבה.

ש. פרטיץ: ברצוני להציע דבר פשוט מאוד. אינני יודעת אם בסמכות ועדת הכנסת לדון על ענין האובייקטיביות ועל חוסר האובייקטיביות ועל התנהגות שרים וחברי כנסת. חושבני, שבענין זה צריכה לספל ועדת משנה ואני מציעה לבחור בוועדה כזו.

צ. יהודה: לדעתי, אין ועדת הכנסת צריכה לדון שאלה זו, אלא ועדת הפירושים. אם לא הוגשה תלונה לוועדת הפירושים - פירושו של דבר שאין תלונה כזאת והיושב-ראש התנהג בסדר. אשר לחילופי הדברים בין סגן-היושב ראש והשרים - אף פעם לא דנו בכנסת על ענין כזה, ואף פעם אין גם צורך לדון על כך. לדעתי ועדת הכנסת עמסה מדי עבודה ואין כל צורך שתכנס לעניינים אלה.

י. בדר: חושבני, שהיה רצוי לו יושב-ראש הועדה, או יושב-ראש הכנסת היה מנסה לחסל את הענין. עלי להעיר כי לא שפענו כאן טאף אחד מחברי הכנסת הבעת דעה, שלילית או חיובית, לגבי התנהגותו של סגן יושב-ראש הכנסת. אני מציע שועדת הכנסת תחליט היום שהיא מנקשת את יושב-ראש הכנסת להזמין את סגן-יושב-ראש הכנסת. נ. גיר ואת השרים הנידונים בדבר וינסה לחסל את הענין.

היו"ר י. הררי: אם מקבלים את הצעתו של חבר הכנסת בדר ואם הבינותי אותה היטב - הרי כרגע איננו דנים על שום דבר, אלא דוחים את הדיון ומבקשים את יושב-ראש הכנסת לפגוש את סגן היושב-ראש ואת השרים.

ש. פרטיץ: מכיון שלא הוגשה כל תלונה על התנהגות בלתי הוגנת של סגן יושב-ראש הכנסת - אני מציעה להסיר את הדיון מעל סדר-היום.

היו"ר י. הררי: ברצוני להזכיר שיושב-ראש הכנסת פנה לוועדת הכנסת כמה פעמים בבקשה לייעץ לו כיצד לנהוג בעניינים שונים מבלי שהוגשה נגדו תלונה לוועדת הפירושים. עלינו להענות לבקשת היושב-ראש בשעה שהוא פונה אלינו ומבקש הדרכה.

ה ו ח ל ט

הועדה מנקשת מאת יושב-ראש הכנסת לזמן את הצדדים הנוגעים בכבר ורק לאחר זאת תדון בשאלה.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת:

שר החוץ מבקש אותי לדחות את גמר הדיון על גרמניה לשבוע הבא, כי לא יוכל

להשתתף השבוע, בישיבת הכנסת.

א. ציזלינג:

שר החוץ יכול היה אתמול לדעת את המצב ולא צריך היה להתחיל בדיון.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת:

אני מודיע שאין כאן כל דמויות ושר החוץ בקש כבר אתמול לדחות את הדיון. חשבתי שיש לנו שעתיים ולכן פתחנו אתמול בדיון.

שנית, אני שומע שפי יושב-ראש ועדת הכנסת שמבקשים בשם הממשלה שהשבוע לא תהיינה הצעות לסדר-היום. המצב בנוגע לסדר-היום הוא מסובך ואני מבקש מכם שלא תתקוטטו נגד פאטאליזם מסוים שישנו ביחס להצעות לסדר-היום.

א. ציזלינג:

בנוגע להצעות לסדר היום הממשלה אינה נוהגת בסדר. מותר גם לי לדעת את זמני. לא קרו כל דברים מהפכניים מאתמול עד היום, שבגללם יש לשנות את סדר-היום של השבוע. אני מבקש מאת יושב-ראש הכנסת להביא היום אחר-הצהרים או הערב הצעות לסדר-היום ולתבוע מאת חברי הממשלה להיות נוכחים ולקיים לפחות מצב מכובד. אינני מבין מדוע צריך היה לדחות את הצעות לסדר-היום בשבוע שעבר ומדוע יש לעשות זאת גם השבוע.

ח. רובין:

ברצוני להוסיף לדברי חבר/הכנסת ציזלינג. במדה שידוע בצטברו יותר מ-30 הצעות לסדר-היום ואנו התנגדנו לדחיית הדיון בהם מהשבוע החולף לשבוע זה. אם לא נדון בהצעות לסדר-היום בשבוע זה פירוש הדבר שנצטרך להקדיש בשבוע הבא שתי ישיבות להצעות לסדר-היום. לפי החוק שלנו אין הממשלה חייבת להיות נוכחת בשעת הדיונים על הצעות לסדר היום - היא רשאית להיות נוכחת. אני סוכן להצביע על הצעות לסדר-היום - בעד ונגד - גם מבלי לשמוע את חשונת השר בענין זה. - ביחוד כאשר השרים בענינים אלה, על-פי-עוב, מדברים לגופו של ענין בלי הגבלת הזמן. כאשר אני מדבר על ענינים לסדר היום - אני משתדל לא לדבר לגופו של ענין - אבל אינני רוצה להכנס עתה לנזיכוח זה. לדעתי, אין זה צורך לדחות את הדיון בהצעות לסדר-היום לשבוע הבא.

י. בדר:

אני מצטער על כל הסידורים האלה. אם היה ברור לשר החוץ שהוא יהיה עמוק היום לא היה צריך להתחיל בדיון, או שצריך היה לוותר על הודעתה של שרת העבודה והיינו מסיימים את הדיון על גרמניה אתמול. עלי להעיר כאן, שהכנסת אינה מקום שלשם מופיע השר בשעה שאין לו עבודה אחרת. אלא, להיפך. הכנסת זהו המקום שהשר מוכרח להופיע בו אם הוא נדרש, אלא אם יש לו איזה שהוא ענין יוצא מן הכלל, העולה על הכנסת. חושבני, שיאה לומר לדיפלומטים, שהשר עסוק בפרלמנט ועל כן עליו לדחות את הפגישה.

אני מציע שהדיון על גרמניה שהתחלנו בו אתמול - יסתיים היום. רבותי, לא רפיתי להכנס לעצם הענין, אך לדעתי מחובת הממשלה ולטובת השרים והכנסת והמדינה, יש לשמור על עמדת הבית - אינני מדבר על כבוד, כי אין זה פוגע בכבוד. אי-אפשר לדחות את הענין הזה פתאם כי יש גבול לענינים אלה. אם שר החוץ אינו יכול להיות נוכח - הרי ישנה אחריות קולקטיבית בממשלה וראש הממשלה או אחד השרים האחרים יכול לענות במקומו.

אשר להצעות לסדר-היום - היתה החלטה שאנו דנים את ההצעות לשבוע ימים ואני הצבעתי בעדה על סמך החלטה שכל הבעיות האלה תועלנה השבוע בכנסת.

היו"ר י. הררי:
אני מבין שלפעמים יש הכרח לדחות דיונים, אך דוקא בענין זה מאוד לא נעים לדחותו, ועלינו לזכור שהדיון הזה התחיל בהצהרת שר החוץ. אני מבין שעומס גדול רובץ על השרים, אך נדמה לי שאם שר יסביר שהוא יתעכב בפרלמנט - אין בכך כל קושי. אני מציע לבקש מאת הנשיאות שתעשה כמיטב יכולתה בענין זה, בענין ההצעות לסדר-היום. עלי דק להעיר שבמדה שאני זוכר לא נתקבלה כל החלטה ביחס להצעות לסדר היום. אנו קבלנו את הצעתו של יושב-ראש הכנסת שהוא יעשה כמיטב יכולתו כדי שהישיבה שהיתה צריכה להתקיים בשבוע שעבר תתקיים בשבוע, ואם לא תהיה אפשרות - תתקיימה בשבוע הבא שתי ישיבות מוקדשות לסדר היום.

י. שפרינצק - יו"ר הכנסת: אינני מקבל את טענות חברי הכנסת שיש לסיים את הדיון ויחיה מה. זהו ענין כל כך עולמי ופומבי, שאין לדון בו בחפזון ובעצבנות. כל אחד יאמר את דבריו ושר החוץ יקשיב להם ויביאם בחשבון. ושום דבר לא יקרה בין השבוע והשבוע הבא.

אני מקבל את דברי החברים, שאפשר לומר שישיבת הפרלמנט מעכבת שר. אני מעשה כמיטב יכולתי בענין זה.

אשר להצעות לסדר-היום - עליכם לזכור שהשבוע יש לנו שני ענינים שיש לסייםם עוד השבוע. אני מעשה כמיטב יכולתי כדי להביא עוד היום את ההצעות לסדר-היום.

הישיבה ננעלה בשעה 11.10